I

(Rezoluții, recomandări și avize)

AVIZE

COMITETUL ECONOMIC ŞI SOCIAL EUROPEAN

A 579-A SESIUNE PLENARĂ A COMITETULUI ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN, 14.6.2023-15.6.2023

Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Către un Consiliu european pentru politica alimentară ca nou model de guvernanță în viitorul cadru al UE privind sistemele alimentare durabile”

(aviz din proprie inițiativă)

(2023/C 293/01)

Raportoare: **Piroska KÁLLAY**

Decizia Adunării plenare	25.1.2023
Temei juridic	Articolul 52 alineatul (2) din Regulamentul de procedură
	Aviz din proprie inițiativă
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului
Data adoptării în secțiune	1.6.2023
Data adoptării în sesiunea plenară	14.6.2023
Sesiunea plenară nr.	579
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotrivă/abțineri)	179/1/2

1. **Concluzii și recomandări**

1.1. Sistemul alimentar al UE se află la răscruce, confruntându-se cu o criză polivalentă care include diverse provocări interconectate legate de mediu, climă, sănătate și societate. Având în vedere urgența crizei sistemului alimentar și nevoia unei schimbări comportamentale rapide, Comitetul Economic și Social European (CESE) consideră că, acum mai mult ca oricând, este momentul pentru crearea unui Consiliu european pentru politica alimentară (CEPA).

1.2. CESE consideră că un CEPA ar contribui la realizarea unei abordări mai integrate și participative în ceea ce privește elaborarea de politici în domeniul alimentar, ar accelera alinierea politicilor la nivelul UE, la nivel național și la nivel local și, mai ales, ar îmbunătăți calitatea și legitimitatea politicii alimentare a UE. Acest lucru ar contribui, de asemenea, la încurajarea unei dezvoltări mai durabile și mai echilibrate între mediul rural și cel urban.

1.3. CESE salută anunțul privind un cadru al UE pentru sisteme alimentare durabile care va pune bazele schimbărilor sistemice pe care trebuie să le facă toate părțile interesate de-a lungul lanțului valoric; subliniază că cadrul ar trebui propus fără întârziere de actuala Comisie pentru a aborda în timp util provocările cu care se confruntă sistemele alimentare – orice întârziere ar periclita succesul strategiei „De la fermă la consumator”; invită Comisia să se angajeze la o implicare structurată a părților interesate și a societății civile în noua guvernanță a acestui cadru și consideră că înființarea unui astfel de Consiliu este potrivită în acest demers.

1.4. CESE remarcă existența unor platforme legate de sistemul alimentar la nivel local, regional și național, însă consideră că aceste forumuri existente nu sunt suficiente pentru a realiza în mod eficace o securitate alimentară durabilă și echitabilă și pregătirea pentru reziliență la nivelul UE. De aceea, CESE este de părere că democrația alimentară trebuie consolidată și integrată în procesul de politică alimentară.

1.5. CESE consideră că Consiliul european pentru politica alimentară este o platformă bazată pe date științifice, multipartită și pe mai multe niveluri și o structură instituțională, independentă, cu următoarea componență potențială:

— experți universitari și oameni de știință;

— actori din lanțul de aprovizionare cu alimente (fermieri, întreprinderi și prelucrători din sectorul alimentar, comercianți cu amănuntul, sindicate etc.), actori din sistemul de învățământ și organizațiile societății civile (rețele de combatere a sărăciei, bănci de alimente, platforme sociale, ONG-uri de mediu și de dezvoltare), reprezentanți ai tinerilor. De asemenea, participarea partenerilor sociali la Consiliul european pentru politica alimentară este ferm recomandată, pentru a reflecta asupra schimbărilor necesare pe piața muncii;

— reprezentanți instituționali [Parlament, Consiliu, Comisie, CESE, Comitetul European al Regiunilor (CoR)].

După etapa inițială, Consiliul european pentru politica alimentară ar trebui să includă, de asemenea, reprezentanți ai autorităților locale, regionale și naționale și ai consiliilor pentru politica alimentară, asigurând conectivitatea organizată între nivelurile relevante și dreptul la o participare egală a reprezentanților statelor membre la nivelul UE. În prezent, consiliile naționale pentru politica alimentară nu sunt suficient de răspândite pentru a se asigura că toate țările sunt reprezentate în mod egal.

1.6. Consiliul european pentru politica alimentară ar trebui să fie o structură de încredere transparentă și să contribuie la soluționarea problemelor alimentare identificate drept provocări în cadrul obiectivelor de dezvoltare durabilă din Agenda 2030 a ONU. În special, Consiliul ar trebui:

1.6.1. să fie un organism instituțional față de care instituțiile UE ar trebui să se angajeze și să asigure adeziunea politică;

1.6.2. să fie o sursă constantă de consiliere solidă și de opțiuni și recomandări de politică bazate pe dovezi cu privire la direcția sistemului alimentar al UE, cu privire la care instituțiile UE ar trebui să fie obligate să ofere feedback și răspunsuri motivate;

1.6.3. să îmbunătățească coerența între domeniile de politică (precum politica agricolă comună, politica comună în domeniul pescuitului, dreptul la alimentație, legislația referitoare la alimentația sănătoasă, achiziții publice, politici educaționale etc.) și să promoveze inovațiile sociale în direcția bunăstării tuturor actorilor din lanțul alimentar, ținând cont de nevoia unei reînnoiri generaționale a fermierilor. În special, CESE consideră că este important să se stabilească un conținut prioritar privind alimentele în sistemul de învățământ, care să implice atât sectorul alimentar, cât și autoritățile competente din domeniul educației;

1.6.4. să asigure o rețea de consilii pentru politica alimentară (CPA) la nivelul UE, creând o platformă pentru schimbul de bune practici și de cunoștințe specifice, care să constituie o bază de informare și să influențeze politicile UE.

1.7. CESE este pregătit să acorde Consiliului european pentru politica alimentară spațiul de care acesta are nevoie. Un exemplu de succes există deja în cazul Platformei europene a părților interesate privind economia circulară, o inițiativă comună a CESE și a Comisiei.

2. **Contextul general**

2.1. Sistemele noastre alimentare se confruntă cu o criză polivalentă, care constă în diverse provocări interconectate, printre care ([1]): de mediu (emisii de gaze cu efect de seră legate de modul nostru de producție, procesare și consum de alimente, pierderea biodiversității, epuizarea stocurilor de pește, pierderea materiei organice din sol, eroziunea solului), de sănătate (creșterea cazurilor de boli influențate nutrițional), dispariția fermelor, lipsa accesului la alimente durabile și sănătoase și condiții de muncă precare. Totodată, sistemele alimentare sunt deja afectate de presiunea multiplelor șocuri climatice, de modelele meteorologice schimbătoare, de prăbușirea ecosistemelor și de degradarea terenurilor, a solurilor și a cursurilor de apă. În cele din urmă, dezbaterile privind sistemele alimentare fac din ce în ce mai mult obiectul unor informații și comunicări înșelătoare.

([1]) Transformarea sistemului alimentar european – Evaluarea mixului de politici ale UE – Agenția Europeană de Mediu (europa.eu) și prof. De Schutter, prezentare în cadrul CESE, la 14 aprilie 2023.

2.2. În prezent, Comisia Europeană elaborează un nou cadru al UE pentru sisteme alimentare durabile (CSAD), care a fost prevăzut în Strategia „De la fermă la consumator” și care ar trebui să fie publicat până la sfârșitul anului 2023. Cadrul va pune bazele schimbărilor sistemice pe care trebuie să le facă toate părțile interesate din sistemul alimentar, inclusiv responsabilii de elaborarea politicilor, operatorii economici și consumatorii, pentru a accelera tranziția către un sistem alimentar durabil al UE. De asemenea, cadrul va oferi o bază pentru viitorul model de guvernanță pentru sistemele alimentare și va contribui la punerea în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD), care necesită soluții cuprinzătoare și bazate pe cooperare, cu implicarea mai multor departamente, ministere, sectoare și a întregului lanț de aprovizionare cu alimente. CESE solicită adoptarea urgentă a cadrului pentru sisteme alimentare durabile pentru a aborda provocările cu care se confruntă sistemele alimentare în timp util – orice întârziere ar periclita succesul Strategiei „De la fermă la consumator”. Cadrul ar trebui să includă obiective cu termene precise, indicatori care să permită măsurarea progreselor și mecanisme corective care să fie aplicate în cazul în care țintele nu sunt atinse.

2.3. Pentru a încuraja tranziția sistemului alimentar către rezultate mai sustenabile, avizele anterioare ale CESE ([2]), precum și alți experți și organizații ale societății civile au evidențiat din ce în ce mai mult nevoia de a consolida democrația alimentară. Având în vedere urgența crizei din sistemul alimentar ([3]), provocată fără îndoială și de războiul din Ucraina, și nevoia unor schimbări comportamentale rapide, nu prea mai este timp de pierdut pentru încurajarea unor măsuri de guvernanță mai eficace și mai legitime. Se consideră că, îmbunătățind participarea publicului general și a părților interesate din sistemul alimentar, inovațiile democratice, precum CPA, vor promova calitatea și legitimitatea procesului de elaborare a politicilor în domeniul alimentar ([4]).

2.4. Consiliile pentru politica alimentară sunt definite drept coaliții formate din diverse părți interesate, bazate pe comunitate, care conlucrează pentru a aborda problemele alimentare într-o anumită regiune geografică ([5]). A fost pusă în discuție acuratețea calificativului „politic”, întrucât unele dintre aceste consilii, coaliții sau comitete alimentare doresc să nu fie percepute drept politice, în timp ce altele se axează pe programe, dar și pe politică. Aceste organizații care vizează incluziunea și principiile democratice implică părți interesate de la nivelul întregului sistem alimentar, reunind persoane, administrații locale, organizații non-profit și reprezentanți ai diferitelor sectoare economice – agricultură, asistență medicală și educație – pentru a colabora la inițiative de politică alimentară care promovează accesul la alimente sănătoase, accesibile și sustenabile pentru toți membrii comunității în care sunt stabilite.

2.5. Primele consilii pentru politica alimentară au apărut în Statele Unite în anii 1980 ([6]), iar de atunci numărul și diversitatea lor au crescut. Deși Europa s-a implicat târziu în mișcarea CPA, în ultimul deceniu acestea s-au dezvoltat rapid pe continentul nostru ([7]). Potrivit literaturii de specialitate, crearea consiliilor pentru politica alimentară în Europa a luat avânt odată cu ratificarea, în 2015, a Pactului de la Milano privind politica alimentară urbană (MUFPP), un acord internațional privind politicile alimentare urbane, semnat de peste 260 de orașe din întreaga lume, care a sprijinit finanțarea CPA în mai multe orașe/regiuni europene. De asemenea, au apărut consilii pentru politica alimentară în regiunile rurale sau suburbane, fără a avea legătură directă cu un oraș ([8]).

2.6. De regulă, consiliile pentru politica alimentară își desfășoară activitatea la nivel regional și/sau local, deși există unele CPA și la nivel statal/provincial și național. Deseori, acestea reprezintă o modalitate de a reconecta orașele cu producția alimentară din regiunile din împrejurimi și de a asigura guvernanța eficace a politicilor alimentare locale și regionale, însă pot fi relevante și pentru comunitățile non-urbane. Ele pot fi interpretate drept rețele care conectează obiectivul

([2]) Printre altele: Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Contribuția societății civile la dezvoltarea unei politici alimentare globale în UE” (aviz din proprie inițiativă) (JO C 129, 11.4.2018, p. 18) și Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – O strategie bazată pe principiul „De la fermă la consumator” pentru un sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic [COM(2020) 381] (JO C 429, 11.12.2020, p. 268).

([3]) A se vedea rapoartele Grupului interguvernamental privind schimbările climatice (IPCC): https:www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-cycle/.

([4]) *Power to the people? Food democracy initiatives' contributions to democratic goods*, Jeroen J. L. Candel, mai 2022

([5]) A se vedea definițiile din următoarele articole academice: Opportunities and challenges of food policy councils in pursuit of food system sustainability and food democracy – a comparative case study from the Upper-Rhine region (Mooney, 2022) și Food Policy Councils: Lessons learned (Harper et al., 2009).

([6]) Primul Consiliu pentru politica alimentară din SUA a fost înființat la Knoxville, Tennessee, în 1982.

([7]) Exemple de CPA europene sau de inițiative alimentare urbane similare se regăsesc în proiectele Orizont 2020 și Orizont Europa care pun accentul pe politicile și instrumentele agroalimentare pentru îmbunătățirea sistemelor alimentare, precum Cities2030, FoodSHIFT 2030, FoodCLIC, FEAST și FOOD TRAILS.

([8]) Franzen-Castle, L. *et al.* Engaging Rural Community Members with Food Policy Councils to Improve Food Access: Facilitators and Barriers. *Journal of Hunger & Environmental Nutrition* 17, 207-223 (2022).

sustenabilității cu obiectivele democrației și ale bunei guvernanțe, inițiind procese participative, colaborative și deliberative între fermieri, antreprenorii din domeniul alimentar, consumatori și alții. Printre cele mai importante exemple din Uniunea Europeană se numără consiliul pentru politica alimentară din Catalonia ([9]) (înființat în 2017), cu un organism de management format din 33 de membri (autorități locale și regionale, actori-cheie din lanțul alimentar, persoane din zone rurale, dar se dorește extinderea cu cinci noi membri, reprezentanți ai ministerelor educației, culturii, egalității și feminismului) și care lucrează cu 42 de orașe, și Rețeaua consiliilor pentru politica alimentară (2016), care reunește 30 de CPA locale bazate pe abordări ascendente (mai ales din Germania) și 40 de inițiative fondatoare.

2.7. Exemplele de CPA naționale sunt mai puține în UE. În Franța, Consiliul Național Alimentar (CNA ([10])) este un organism consultativ independent dedicat miniștrilor, care este consultat în ceea ce privește evoluțiile politicilor alimentare și emite avize care să stea la baza deciziilor publice și care să informeze diferitele părți interesate din sectorul alimentar pe teme precum calitatea alimentelor, informarea consumatorilor, nutriția, securitatea sanitară, accesul la alimente și prevenirea crizelor. *Terres en ville*, rețeaua franceză pentru părțile interesate în domeniul politicii agricole și alimentare urbane ([11]), creată în 2000, reunește orașe franceze și camere de agricultură ([12]) cu obiective comune, cu scopul de a construi împreună politici agricole și alimentare metropolitane, prin colaborarea dintre funcționarii aleși la nivel local și specialiști. Aceste proiecte teritoriale în domeniul alimentar sunt finanțate și conduse de autoritățile publice, ceea ce, uneori, generează tensiuni cu alte niveluri instituționale. Experiența arată lipsa de implicare a cetățenilor în elaborarea politicilor alimentare (la nivel local și național). În Portugalia, a fost înființat în 2018 un Consiliu Național pentru Securitate Alimentară și Nutriție (CONSANP) ([13]). În Luxemburg, crearea unui organism format din mai multe părți interesate, denumit Consiliul Național de Politică Alimentară, a fost planificată prin Acordul coaliției din Luxemburg pentru perioada 2018-2023 ([14]), însă organismul nu a fost înființat oficial. În Țările de Jos, un summit al cetățenilor privind viitorul agriculturii se află în pregătire, însă până în prezent nu a primit susținere/finanțare din partea legiuitorilor ([15]).

2.8. Laboratorul nordic pentru politica alimentară, creat de și pentru Consiliul nordic al miniștrilor ([16]), merită și el menționat, având scopul de „a contribui la abordarea problemelor alimentare identificate drept provocări în cadrul obiectivelor de dezvoltare durabilă din Agenda 2030 a ONU”.

2.9. În avizele sale ([17]), CESE a solicitat crearea unui „Consiliu european pentru politica alimentară”, care să contribuie la realizarea unei abordări mai integrate și participative în ceea ce privește elaborarea de politici în domeniul alimentar, să accelereze alinierea politicilor la nivelul UE, la nivel național și la nivel local, să ofere o platformă pentru ca părțile interesate să învețe una de la cealaltă prin schimbul de bune practici și să se asigure că sunt luate în considerare toate punctele de vedere din diferitele sectoare.

2.10. Acest aviz din proprie inițiativă își propune să ofere idei concrete pentru guvernanța sistemelor alimentare și pentru o implicare semnificativă și structurată a societății civile, inclusiv a tineretului, în dezvoltarea, monitorizarea și punerea în aplicare a politicilor alimentare. De asemenea, avizul analizează modalitatea de implicare a autorităților responsabile pentru educație și a reprezentanților societății civile, a școlilor și a părinților elevilor, pentru a stimula educația timpurie a viitoarelor generații în ceea ce privește alimentele sustenabile și sănătoase, pe baza activităților recente referitoare la educația tineretului ([18]) și a programului UE pentru școli ([19]).

3. **Învățăminte desprinse din funcționarea consiliilor pentru politica alimentară existente la nivel local și național**

3.1. CPA existente evidențiază organizații eterogene, cu o gamă variată de forme și structuri juridice și organizatorice, misiuni, obiective și activități adaptate nevoilor și priorităților comunității urbane pe care o deservesc, de la organizații non-profit până la forme hibride sau organisme guvernamentale (locale). Acestea au diferite abordări și metodologii participative pentru dezvoltarea și transformarea sistemelor alimentare urbane.

([9]) Consell Català de l'Alimentació
([10]) Le CNA: www.cna-alimentation.fr/
([11]) Terres en villes: www.terresenvilles.org/
([12]) Montpellier, Rouen, Voiron, Le Havre, Artois (Béthune, Bruay-en-Artois), Douai, Angers, Rennes, Saint-Nazaire, Nantes, Lorient, Toulouse, Grenoble, Saint-Étienne, Lyon, Besançon, Dijon, Nancy, Metz, Amiens, Lille, Auxerre, Poitiers (2022).
([13]) Conselho Nacional de Segurança Alimentar e Nutricional entra em funcionamento
([14]) Consiliul european pentru politica alimentară: https://food.uni.lu/projects/research-projects/food-policy-council/
([15]) https://g1000landbouw.nl/
([16]) Nordic Food Policy Lab: www.norden.org/en/nordic-food-policy-lab
([17]) Printre altele: JO C 129, 11.4.2018, p. 18 și JO C 429, 11.12.2020, p. 268.
([18]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Capacitarea tinerilor pentru a realiza dezvoltarea durabilă prin educație” (aviz din proprie inițiativă) (JO C 100, 16.3.2023, p. 38).
([19]) Raportul de informare al CESE pe tema Evaluarea programului UE pentru școli.

3.2. Toate aceste organizații par să fie îndrumate de un scop comun, și anume nevoia de a construi un sistem alimentar sustenabil, mai sănătos, transparent și mai echitabil pentru toți. Printre alte obiective ale CPA de la nivel local se numără realizarea suveranității alimentare, dezvoltarea de lanțuri de aprovizionare cu alimente mai scurte și locale, reducerea risipei alimentare, instituirea de grădini comunitare, conectarea orașelor și a zonelor rurale, dezvoltarea de piețe alimentare locale, promovarea agriculturii urbane și stimularea unei culturi alimentare dinamice.

3.3. Pentru a atinge acest scop, aceste organizații se implică într-o gamă vastă de activități care nu implică întotdeauna elaborarea de politici, consilierea în materie de politici sau modificarea acestora. Majoritatea consiliilor pentru politica alimentară iau naștere în urma unor abordări ascendente și sprijină colaborarea, acțiunile de susținere și promovare, educația, sensibilizarea și dezvoltarea de proiecte. Altele sunt determinate de politici, precum în Franța.

3.4. CPA bazate pe comunitate își propun să transforme „democrația alimentară" într-un principiu director procedural. Structurile organizaționale pentru coordonare, consiliere etc. le permit diferitelor părți interesate să se implice în activități de conducere, asistență, parteneriate și alte roluri de autoguvernare. Cel mai frecvent, apartenența la CPA este deschisă pentru toți cei care au un interes pentru aspectele legate de un sistem alimentar durabil și care doresc să respecte principii democratice. În afara apartenenței obișnuite, consiliile pentru politica alimentară construiesc deseori parteneriate instituționale cu agenții guvernamentale, întreprinderi și organizații ale societății civile active în transformarea sistemelor alimentare actuale în direcția sustenabilității; aceste parteneriate se bazează și pe practici democratice, inclusiv pe un control și un proces decizional colectiv. Nu în ultimul rând, CPA colaborează cu administrația (locală), ca o manifestare importantă a guvernanței democratice.

3.5. Din punctul de vedere al CPA, durabilitatea sistemului alimentar este obiectivul general, axându-se pe obiectivele (generale) strategice, precum sprijinirea sistemelor alimentare reziliente, îmbunătățirea accesului la alimentație sănătoasă și sustenabilă și a cunoștințelor despre aceasta, combaterea risipei de alimente prin economia circulară, sprijinirea dezvoltării economice, promovarea echității în cadrul sistemului alimentar, promovarea durabilității mediului, îmbunătățirea cunoștințelor despre alimentele sănătoase și creșterea cererii pentru astfel de alimente.

3.6. În consiliile pentru politica alimentară de la nivel european predomină două tipuri de forme juridice: asociații și organizații non-profit, structuri ascendente create de societatea civilă și structuri descendente instituite de autoritățile municipale locale. Pe lângă cetățeni, majoritatea consiliilor pentru politica alimentară reunesc o gamă foarte variată de membri, inclusiv societăți private, administrații publice și părți interesate din sectoarele alimentar, sanitar și educațional. De asemenea, în cadrul lor sunt bine reprezentate grupurile sociale din comunitatea locală.

3.7. Finanțarea CPA variază semnificativ. Unele CPA au angajați plătiți și/sau programe și proiecte cu finanțare (semnificativă), iar altele se bazează exclusiv pe contribuții și pe voluntari. Sursele de finanțare variază, de la sprijin guvernamental anual până la cotizații de membru, granturi de cercetare sau de alt tip, sprijin din partea fundațiilor private și donații. Activitățile de strângere a fondurilor, contribuțiile membrilor, donațiile și subvențiile/granturile publice sunt principalele surse de finanțare pentru CPA instituite ca organizații non-profit sau asociații, în timp ce CPA finanțate de autoritățile municipale se bazează mai ales pe un buget anual din partea consiliului local.

3.8. Există și potențiale lacune: cercetările arată că CPA ar putea prezenta și neajunsuri și/sau ar putea să nu funcționeze întotdeauna în mod optim ([20]), de exemplu dacă grupurile cele mai vulnerabile sunt subreprezentate sau dacă interesele mascate prezintă o influență importantă. O altă provocare semnificativă constă în faptul că calitatea deliberării este condiționată de participarea egală, de facilitarea unor procese adecvate și de punerea accentului pe cunoștințe/valori, nu pe interese. Prin urmare, CESE subliniază necesitatea unei veritabile includeri și a unor deliberări de calitate în cadrul CPA, ceea ce necesită depășirea apartenenței deschise la asigurarea unei reprezentativități reale, în special a grupurilor subreprezentate în mod tradițional în societate.

3.9. De asemenea, CESE este de părere că CPA ar trebui să colaboreze cu generațiile tinere, inclusiv prin educație. Educația privind sistemele alimentare durabile ar trebui să fie tratată cu prioritate în rândul generațiilor viitoare, punând accentul pe cunoștințele despre alimentele sustenabile și sănătoase și despre lanțul de producție de la început până la sfârșit, pentru a identifica cine și cum produce și a explica distribuția care are loc în sistemul nostru alimentar, de la fermieri sau crescători de animale până la consumarea produsului final de către cetățean. Prin urmare, CESE recomandă implicarea

([20]) Power to the people?Food democracy initiatives' contributions to democratic goods (Contribuțiile inițiativelor privind democrația alimentară la bunurile democratice).

autorităților competente din domeniul educației în consiliile pentru politica alimentară, care, în coordonare cu sectorul agroalimentar, să poată stabili conținutul alimentar prioritar pentru sistemul de învățământ. Mai mult, educația copiilor ar trebui sprijinită prin formarea pe tot parcursul vieții pentru părinți și prin educarea cetățenilor ([21]).

4. **Apel pentru înființarea unui Consiliu european pentru politica alimentară**

4.1. Tradiția ascendentă a CPA este bogată, însă nu a putut influența progresul și reziliența la nivel european. Reforma sistemelor alimentare în ceea ce privește guvernanța este inevitabilă și trebuie întreprinsă într-o manieră care să restabilească democrația și responsabilitatea sistemelor alimentare. Viitorul CSAD trebuie gestionat cu grijă, asigurând schimbări coordonate la nivelul sectoarelor. Cea mai eficace metodă de a evita opoziția din partea actorilor care nu sunt foarte interesați de schimbare constă în creșterea responsabilității și a participării și tot așa pot fi evaluate, revizuite și îmbunătățite în mod regulat efectele unei politici alimentare cu adevărat globale. Din acest motiv, CESE consideră că instituirea unui Consiliu european pentru politica alimentară va fi un pas atât de important pentru realizarea unei viziuni cuprinzătoare pentru politica alimentară ([22]).

4.2. Un Consiliu european pentru politica alimentară ar trebui:

4.2.1. să se bazeze pe date științifice și să asigure un mecanism de consiliere științifică; să fie o sursă fiabilă de cercetare și consiliere științifică;

4.2.2. să aibă următoarea componență:

— experți universitari și oameni de știință (în cadrul consiliului pentru politica alimentară sau în calitate de consiliu consultativ);

— actori din lanțul de aprovizionare cu alimente (fermieri, întreprinderi și prelucrători din sectorul alimentar, comercianți cu amănuntul, sindicate etc.), actori din sistemul de învățământ și organizațiile societății civile (rețele de combatere a sărăciei, bănci de alimente, platforme sociale, ONG-uri de mediu și de dezvoltare), reprezentanți ai tinerilor, parteneri sociali;

— reprezentanți instituționali (Parlament, Consiliu, Comisie, CESE, CoR);

4.2.3. după etapa inițială, consiliul pentru politica alimentară ar trebui să includă, de asemenea, reprezentanți de la nivel local, regional și național și consilii de politică alimentară cu conectivitate organizată între nivelurile relevante. În prezent, consiliile naționale pentru politica alimentară nu sunt suficient de răspândite pentru a se asigura că toate țările sunt reprezentate în mod egal;

4.2.4. să fie un organism instituțional față de care instituțiile europene să-și asume angajamente și responsabilități: un organism independent, cu autoritate pentru planificarea pe termen lung, un organism nedepartamental, demn de încredere (emblematic), cu scopul de a contribui la pregătirea pentru viitorul în sectorul alimentar, în direcția unor sisteme alimentare durabile, și care să aibă rol de pârghie;

4.2.5. să fie o sursă constantă de consiliere solidă și de opțiuni și recomandări de politică bazate pe dovezi cu privire la direcția sistemului alimentar al UE cu privire la care instituțiile UE ar trebui să fie obligate să ofere feedback și răspunsuri motivate. Ar trebui să exploreze opțiuni privind respectarea angajamentelor existente ale UE și monitorizarea acestora, evaluarea planurile naționale de politică alimentară și să le transpună în termeni de politică, asigurând progresul social prin intermediul alimentelor. În cele din urmă, ar trebui să se angajeze în dezbateri cu privire la funcționarea sistemelor alimentare globale;

4.2.6. să îmbunătățească coerența între domeniile de politică (precum politica agricolă comună, politica comună în domeniul pescuitului, dreptul la alimentație, legislația referitoare la alimentația sănătoasă, achiziții publice, politici educaționale etc.) și să promoveze inovațiile sociale în direcția bunăstării tuturor actorilor din lanțul alimentar, ținând cont de nevoia unei reînnoiri generaționale a fermierilor;

([21]) JO C 100, 16.3.2023, p. 38.

([22]) Raportul IPES privind alimentele: CFP_FullReport.pdf (ipes-food.org) și De Schutter, O., Jacobs, N. and Clément, C., 2020, A „Common Food Policy" for Europe: How governance reforms can spark a shift to healthy diets and sustainable food systems, *Food Policy 96*.

4.2.7. în legătură cu diferitele consilii pentru politica alimentară, să sprijine (financiar și structural) și să stimuleze abordările ascendente către sisteme alimentare locale/regionale/naționale sustenabile, combătând decalajul dintre mediul urban și cel rural și polarizarea dintre producători și consumatori, sprijinind dialogul civil (inclusiv cu reprezentanții tineretului, ai grupurilor sociale vulnerabile și marginalizate, ai actorilor rurali și partenerilor sociali), să permită dezvoltarea sistematică a CPA, stimulând sinergiile între autoritățile locale și societatea civilă;

4.2.8. să asigure o rețea de consilii pentru politica alimentară la nivelul UE, creând o platformă pentru schimbul de bune practici și de cunoștințe specifice, care să constituie o bază de informare și să influențeze politicile UE;

4.2.9. să asigure sinergii cu alte platforme existente ale UE, precum Coaliția UE pentru politica alimentară ([23]), Platforma privind risipa de alimente ([24]), Platforma europeană a părților interesate privind economia circulară (ECESP) ([25]) și Pactul rural al UE ([26]).

4.3. CESE este pregătit să acorde Consiliului european pentru politica alimentară spațiul de care acesta are nevoie. Un exemplu de succes există deja în cazul Platformei europene a părților interesate privind economia circulară, o inițiativă comună a CESE și a Comisiei ([27]).

Bruxelles, 14 iunie 2023.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Oliver RÖPKE

([23]) Coaliția UE pentru politica alimentară
([24]) Platforma UE privind pierderile alimentare și risipa de alimente
([25]) Platforma europeană a părților interesate privind economia circulară
([26]) Pactul rural. https://rural-vision.europa.eu/rural-pact_en
([27]) Platforma europeană a părților interesate privind economia circulară